

DIRANAZ

SİNOB HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

YIL : IV

SAYI: — 40

İdare yeri : Sinop Halkevi

Mayıs 1939

İçindekiler

Çocuk ve Terbiye	Şevket Erdem
Bizim Partimiz	Dilaver Can
Düşünceler	M. Ülken
Eski eserlere dair	F. Dikmen
Olursa	F. Dikmen
Beşinci yerli mallar sergisi	Rıza Tandoğan
Üç mektup	Sadi Günel
Kısa haberler	* * *

Derginin sahibi: Sinop Halkevi İdare heyeti

Yazı işleri Müdürü: Ahmet Cemaleddin Yüksel

(Basıldığı yer: Sinop İl basımevi)

DIRANAZ

Ayda bir defa çıkar , Sinop Halkevi kültür dergisidir.

YIL : IV

SAYI: — 40

İdare yeri : Sinop Halkevi

Mayıs 1939

Çocuk ve Terbiye

Pedagojik konuşmalar:

Şevket Erdem

Terbiye; çocuğu cemiyetin ihtiyaç şartlarına; medeniyet âleminde faal ve yaratıcı bir rol oynayacak şekilde yetiştirmektir diye de tarif edebiliriz.

Bu şekilde çocuğu yetiştirmek, yalnız okulun işi değil; aynı zamanda ebeveynde desteklemek vazifesile mükellef olduğunu unutmamak lâzımdır. daha ileri gidecek ebeveyn çocuğun terbiyesine; gözlerini elem hisleriyle açan ve dünyada bulunan mahlukatın tesirlerini; dahili, harici organlarla bilmiyerek almağa başladığı andan itibaren değil; ruşeyimden bu işin başladığında bilmemiz lâzımdır. Bu takdirde terbiye ruşeyimden başlar. Ruşeym halinde olan mahluk ruhu hayatının en başı olan dahili ve harici hasse organlarını istimal edemez.

O; kendi varlığı ile, kendi cevher ile bulunduğu çok dar muhitte yavaş yavaş büyür. Bu büyüme esnasında annesinin keder, elemeleri ve bütün yaşayış tarzları şuursuz olarak müessir olduğu gibi; ruşeymin teşekkülünde iki gencin birleşme işinde çok tesiri vardır. Sevişerek, anlaşarak evlenen iki gencin cemiyete olan armağanları

herhalde diğerine nazaran daha faideliidir.

Bu şekilde evlenen kimselerin çocukları irsen getirmeğe muktedir oldukları fena kısımlar kısmen izale edilmiş olur. Bu suretle terbiyeye faideli yol açmış olurlar. Öyle ise camia dahilinde ferdin inkişafı bakımından izdivaç işlerinde mühim yeri olduğunu söyleyebiliriz.

Doğan çocuk iki tesir altındadır. Birincisi irsiyet ikincisi cemiyet ve bunun mâkesi olan okuldur. Bunların hangisinin daha fazla müessir olduğu; kıymetlere dayanan kanaatlar olmakla beraber; diyebiliriz ki ikincisi birinciye nazaran daha müessirdir. Hiç şüphesiz ki; çocuk bir çok kabiliyetlerle doğmaktadır.

Terbiyenin burada vazifesi bu kabiliyetlerin menfilerini körletmek, müsbetlerini inkişaf ettirmektir. İnsanlar doğarken getirdiği temayüllerin değişmeyeceğini iddia edemeyiz. Esasen temayüller tatmin edilmedikçe körleşirler.

İnsana nazaran kâinatta iki âlem

vardır. birincisi kendi varlığı, kendi benliği ikincisi kendinden hariç olan bütün insan, hayvan, nebatlar ve cansız maddelardir.

Bunlardan birincisi ikinciye nazaran çok küçüktür. Çocuğu ikinci âlemin yaşayış icaplarına göre yetiştirecek; bu meyanda birinci âlemi inkişaf ettirecek olan terbiyedir. Fert ancak cemiyet içersinde yaşamakla karakter iktisap eder. Fert, en mühim olan karakteri cemiyette kazanacaktır. Çocuk içtimaî varlık olduğuna göre, onu tek başına değil; içinde yaşadığı kıymet, münasibetlerle kavramak gerektir. Hiç bir mahlukta olmiyan, yalnız insan yavrusuna inhisar eden cemiyet dahilindeki uzun çıraklık devresinin hakkile ikmal ettirilmesi bir meseledir. Bu ise; terbiye işile kaimdir.

Çocuk hayata gözlerini açtıktan sonra organlarıyla aldığı, ihsasların şiddeti, imtidadı, keyfiyetine göre tasavvurlar, idrakler, nihayet zekânın inkişafı değişir. Bu işi yapacak ruhi hayatın başlangıcı olan ihsasları inkişaf ettirecek terbiyedir. Yalnız burada diyebilirizki irsen zeki olmayan bir kimseyi terbiye zeki yapamaz. Ancak bu kabiliyetle mücehhez olanı inkişaf ettirmeğe muktedir. Okulların fertlere kazandırmak mecburiyetinde olduğu malumat fikrin inkişafı ile müteneşip olacağını kimse inkâr edemez.

Burada bilhassa kast edilen mana insanları ahlâklı, seciyeli yapmak, ona hususî bazı kabiliyetler kazandırmak hususundaki tesir terbiyenin işidir.

İnsanların mükedderatı irsiyete bağlı değildir. Fertler tam ahlâklı veya ahlâksız olarak değil umumiyetle mutevassıt olarrk doğarlar. Bu vaziyette doğan çocuğu ahlâklı veya ahlâksız yapmak, bazı temayüllerini inkişaf ve körletmek n eslek, sanat sahibi yapmak ve layık olduğu kıymeti vermek büyük mikyasta terbiyenin işidir. Terbiyenin bu bakımdan yapacağı iş çocuğu camianın istediği bir karakterde yetiştirmektir. Her şeyden evvel terbiyenin ödevi karakter teşkil etmektir. Bu karakter okadar kuvvetli olmalıdırki; ufak haricî dahili tesirlerle kanatlar arızaya uğramasın, bildiği, inandığı şeyleri dima sebat, metanetle mudafaa etsin.

Bir çocuğun yetiştigi muhitte aldığı terbiye, tahsilin karakterlerin teşkil etmesine yardım eder. Bugünkü pedagojinin gayesi yeni nesle karakter terbiyesi vermektir. Kuvvetli bir karakter sahibi olmak insan için kâfi bir meziyettir. Buna malik olan bir kimse şahsiyet sahibidir. İnsanın manevî kıymeti ahlâkî karakterile müteneşiptir.

Bizim Partimiz

Partinin eşsiz ve değişmez
Başkanına sonsuz saygılarla

Dilâver Can

« Ata » yirmi yıl önce Partiye temel attı;
Millî varlığımıza tükenmez varlık kattı.
Türk gücüne dayanan, hız alan altı oktan;
Cennetleşen bir vatan yaratarak hiç yoktan
Kurtarıcı Atanın kurduğu yüce Parti
Yürüyüşte gösterdi bize ilk ve son şartı:
« Milliyetçi » olmamız gelecektir en başta.
« İnkılâpla » birlik ol her zamanda, her yaşta
« Halkı » sev, ona yaklaş, ondan olmağa çalış.
« Öte dünyadan » önce günlük işlere alış.
İyiliği varlığı « Cumhuriyette » ara.
« Devlet » eli uzanan bünyede olmaz yara...
Bu prensip kafada altı meşale gibi,
18 Milyon varlık çelik bir kale gibi;
Zaferden taç örülen bu vatani bekliyor.
Her gün güzelliğine, bir güzellik ekliyor.
Gerildi İnkılâbın çelikten oklu yayı.
Bugün kutluluyoruz « Beşinci Kurultayı » .
Cumhuriyet fidandı, bugün bir çınar oldu.
Ülkümüz gönüllere akan bir pınar oldu.
Atamızdan emanet en büyük nimet gibi,
O bize can veriyor yaratan kudret gibi.
İnkılâbı devralan gençlik onu sarıyor.
Ünümüz Doğuya da, Batıya da, varıyor.
Atanın arkasından nasıl aştıksa dünü;
Bugün de aynı yolda öncümüzdür « İnönü » ...
Onun arkasından da yürüyüp taşacağız.
Önümüze her çıkan engeli aşacağız.
Cumhuriyet canımız, bağlıyız « Milli Şefe » .
Ancak onun izinden varacağız hedefe...

- Düşünceler -

Yazan
Andire Roujou

Çeviren
M. Ülken

Bir tehlike inkâr edilmekle uzaklaştırılmış olmaz.

Biz neşeden daha çok keder için hasasız.

İyi bir itiyat kazanmak kötüsünden kurtulmaktan kolaydır.

Umumî reyin en fenaları mevcut olmalarıdır.

Siyasî insanlardan istenilmesi gereken ilk fazilet yurt sever olmaktır.

Tabiat ve şimdiki terbiye kim bizden paralı, kim bizden şanslı veya büyük ise ondan bizi nefret ettirir.

Siyasette prensipler ekseriya iştiha-ları maskeleye muvaffak olamazlar.

Otoriteye karşı o icrayı hüküm ettikçe bağırlır, sermayeye karşı ise elde edinceye kadar.

Düşmanlar insana, mücadele sevkı tabiisini uyanık tuttırarak, faydalı olurlar.

Kimsenin hoşuna gitmemek için çok hüner ve az karakter sahibi olmak lâzımdır.

Halkçı olmak Halkçı kalmaktan daha kolaydır.

Ölüm görünene kadar istihfaf edilir, o göründükten sonra dudaktan tebesüm uçar.

Eğer ölümün ne olduğunu bilseydik belki de, ona doğru gitmekte acele edecektik.

Vazife yapılmadığı zaman tekdir, yapıldığı zaman kinle karşılaşır.

Biz umumiyetle hayatı pek tabii, ölü-mü trajik olarak anlarız.

Hakiki eyilik kendisinin çağırılmasını beklemey ve nankörlük onu hiç bir zaman cesareten düşüremez.

serbest kalmak için ayrı yaşamak, umumi kayıtsızlığa alışmak ve hayatı mütenekkiren geçmek lazımdır.

Cesur adam kendisini korkmamış gibi kullanandır.

Korku kaçmakla yüz misli artar, ona dayanıldığı zaman kaybolur.

Pervasızlık, ekseriya, tehlikenin bilinmemesinden ileri gelir, insan genel olarak ikinci harpte birincisinden daha itiyatlı olur.

Ordunun hataları ırkın hatalarıdır.

İnsan gündüz geceden, sabah akşamdan , yemekten sonra yemekten evvelkinden cesaretli olur.

Askerî ruh hukukî ruhun aksidir,

fakat, askerî ruhla yürüyen ordular kurulur.

Harpte hakikî prensip bütün vasıtaları kullanarak galip gelmektir.

Yurtseverlik eyi insanlarda öyle bir meyildir ki terbiye onu inkişaf ettirebilir veya zaiflatabilir, fakat o ne yaratılabilir ne öldürülebilir.

Kahramanca sözler yoktur, kahramanca hareketler vardır.

Yurdun varlığı, şerefi ve hurriyeti tehlikeye düşdüğü vakt harbi bir zaruret olarak kabul etmek ve bütün varlığını buna vakfetmek lâzımdır.

Eski eserlere dair

— 2 —

F. Dikmen

Aynı zamanda, Sinop da tarihî (Sultan Alaaddin) caminin yakınında ve (Sakarya) çeşmesinin bitişiğindeki evin bağçesinde geçen yıl kuyu kazılırken iki metro derinlikte tesadüf olunan muntazam harçla örülü duvar, havuz veya kabir enkazı her vakit görülen şeylerdendir. Bundan başka, (Sinob) un liman yüzünde şairane manzaralı (Zeytinlik) mevkiine gidilirken (Gazhane) ye varmadan, haman oracıkta (Kandilli bağçe) diye tarihen anılan yerde çok eski çağlardan kalma duvar ve (Küp) ler bulunmaktadır. Yalnız bu küpler kırılmış ve yer yer gömülü olarak kısmen görülmekte bulunmuştur.

(Sinop) şehri içinde ve yakınlarında ve köylerinde bulunarak çıkarılmış ve Müze deposuna getirilerek halen muhafazasına dikkat edilmekte olan esrlerden önceki sayılarımızdan birinde bahs etmiş olduğumuzdan bu kadarla iktifa ederek Gerze ve Ayan-cık bölgelerine geçiyoruz:

(Ayan-cık) ilçesinin (Göden) oğlu köyünde önceleri ormanlık iken sonraları açılıp tarla yapılan ve (Oluk düzü) denilen yerde dabanı horasan ile yapılmış, halk arasında (Kilisa) olduğu söylenilen yer ve (Kızılca kaya) köyünde bir ağaç dibinde, yazılı tarafı yere çevrilmiş tarihî bir taş ve (Ayas) köyünde gün doğuya karşı mezarlık altında bir tarlada üzeri

dondurma taşla örtülü kıymetli bir (Çömlek) ve Sinop tarafında (Akliman) mevkiinde köprü başı denilen yerde ve mezarlıkta oyma bir taş içinde eski paralar bulunduğu (Ayan-cık) da çalışan bir fabrika eenebi ustası tarafından ısrarla bu bölgelerde araştırmalar yapılması beyan ve ifade kılndığını defalarca işidilmiştir.

Gelelim (Gerze) bölgesine:

(Eymür köyü) yakınında (Kapan dağı) nın (Maltepe) denilen ağaçlık bir yerinde pek eski çağlara aidiyeti sanılan yapı artıkları ve yarık demir döküntüleri... Üzeri kubbeli gibi taştan menfezli yapı bak yeleri, buradan iki saat ötede (Hıdırlı) köyünün yakınında (Yalman) (Meşe örenleri) (Sülük çam) mevkilerindeki eski eser bakiyası, bunlardan daha mühim olarak geçen yıl, oralarda bulunup İstanbula götürülerek satıldığını haber aldığımız ve sonradan bir örneğini gördüğümüz gayet tatlı sarı, yumuşak, zarif, ince (Bizans) devrine aid olduğu kuvvetle umulan (Altunlar) lar... Bu bölgenin dikkatini çeked eserleri halen göksünde saklamakta bulunduğunu isbat eden vesikalardır.

Bundan başka yine (Gerze) ye on iki saat mesfede ve (Gümenüz) den altı saat içeride (Yaygın) köyünde—ki önünden kanlı çay geçer— de (Ören) arası denilen yerde su pöreleri, büyük küpler, kabir enkazı, yine yakınlarda yol

üzerinde (Çakal yokuşu) adlı yerdeki kilisa enkazı, cam kırıntıları görülmektedir. Bu küplerden birisinin (Akça kise) köyünün (Örencik) denilen yerinde (Yeni cuma — Dikmen) bölgesi tahsildarlarından birinin evinde bulunmakta olduğu bilinüp görenlerden haber alınmıştır.

(Gerze) ye on saat uzakdaki Kızık köyünde (Kızık taşı) denilen yerde halk arasında (Çandar evliyası) adında bir kabir vardır. Bu (Kızık tepesi) nin karşısında vaktile rum köyü olup sonradan satılan ve çiftlik yapılan mevkide de bir (Kayser tepesi) ve ayrıca (Gâvur boğazı) diye anılan yerler vardır.

Gerzenin (Başsöktü) yaylasının güney yönünde, aşağısında (Göcen) denilen yerde de eski çağlardan kalma eserlere tesadüf edilmektedir. Bütün bu saydığımız yerlerin, sırtların, yamaçların çoğu yabancı Fındık ağaçlarıyla doludur. Hele (Yaygın) köyünün yakınındaki (Kara koyun) mevkiinde pek çok görülmektedir. Bahs burada bitmiştir.

Şimdi, bu yazının içinden biz başka cihetinde malumattar oluyoruz. Dikkat edilirse açıkca anlaşılacaktır ki bu (Gerze) bölgesi çok bâkir ve el sürülmemiş bir haldedir. Gerek eski tarihî eserler ve gerekse türkçe söz ve adlar yönünden çok feyizli kaynaklara mâlik bulunmaktadır.

Söz yönünden mesela (Çandar evliyası) denilince, hemen zihne, Çandar — İsfendiyar oğulları geliyor. Kayser

tepesi denilince, çok eski devirlere aid bir takım harp, şahıs hatıraları canlanıyor. (Gümenüz) denince (Aleksiyos Komninos) malum (Tırabzon komnellerinden veya Samsun — Canik Tekfurlarından hatıra gelenler oluyor.

Daha sonra, Ören ve (Örencik) adları, Kal'e, Hisar ve harabe gibi manaları derhatır ettiriyor. Mişe örenleri adının geçmesi gibi.... Kızık kaşı, Yalman ve Gavur boğazı, bunlar üzerlerinde incelemeler yapılması gereken birer önemli konudurlar.

Birçoklarının yalnız kitap sayfalarında kaldığını ve şimdi kullanılmakta olduğunu sandıkları ve yalnız eski Türklerin söylemiş ve konuşmuş olduğunu farz ettikleri birçok sözler, kelimeler Sinop vilâyeti ve kazaları çevresinde ve ta içinde aslındaki gibi kullanılmakta olduğunu şahsî görüşme ve temaslarımızla işiderek, konuşarak anlamış olanlardan bulunuyoruz. Hatta o dereceki yeniden tetkikat yapılsa birçok öz türkçe malzeme elde edilecek kadar derin, geniş, kültürel tetkik ve tettebbu kaynaklarıdır. Köylülerin bir çoğu konuşma arasında Güney, Kuzey, Batı, Doğu, Gerçek, Arığ, Özlü, Gökçek, (1) Od, (2) Ürün, (3) Anık (4) sözlerini konuşurlar. Ne güzel Türk illeri...

— Bitti —

(1) Latif, Endamlı, Nazik. (2) Ateş. (3) Meyve, Mahsul. (4) Hazır, Amade. gibi.

Olursa

Koşma

F. Dikmen

Sis, Soğuk çekilip bahar geldi
Pek hoştur çimende seyran olursa
Her taraf çiçeklik hoş şenlik oldu
Seyrine doyulmaz, devran olursa

Bu il'in bu yurd'un eri bizleriz
Sevgisin perkittik; can'da gizleriz
Ülkü'müz öncümüz; onu iz'leriz
Yeter bu; insan'da iz'an olursa

Her yamaç, dağ, bel'de kar,lar eridi
Çok can'lar göç etti; köye yörüdü
Papatya, nerkis'ler... yolu bürüdü
Doyulmaz, her taraf reyhan olursa

Ne gökçek yurd'umuz, ovalı, dağlı
Ürünlü, yemişli, şeker.. bal.. yağlı
Gözümüz, özümüz hep yur'da bağlı
Gerçekten bir sevgi,... inan olursa!

Boş vermiş ekin'ler,.. çayır'lar ne hoş
Seven, sevdiğine diyor: akıl, hoş...
Bu günler tez geçer; ye iç, çal ve coş
Ne hoştur sohbet, saz; keman olursa

Yrr'sız san bu yurd'u sev sana yar'dıar
Türk isen gönlünde böyle (Aşk) vardır
Köyü sev, öz Türk kal, muhabbet sardır
Ne dedik bellidir... irfan olursa

Hoş durmak olurmu bu (Yaz) gününde
Sil, unut hicranı bu (Haz) gününde
Bir havuz başında.. bu (Saz) gününde
Pek hoş dur (Emirî) canan olursa

Beşinci Yerli mallar Sergisi

Rıza Tandoğan

Duvarları süslemiş, köşelerde yer almış
Bakın yerli malları ne kadar cana yakın.
Dünya bilir soyumuz en eski san'atkârmış,
Madeniyet Asyadan onunla etmiş akın.

Hepsi güzel ve sağlam, hepsi pamuk, yün, ipek
En değerli kumaşlar, çoraplar, elbiseler...
Pırıldayan vitrinler ışıktan bir kelebek
Alış veriş hız almış, hep açılmış keseler.

Artık yabancı malı değmesin sırtımıza
Hep yerli kullanalım, ondan olsun süsümüz
Bu malın her çeşidi yakışır oğla, kıza
Her giyişte kıvançla kabarıyor göksümüz.

Hikâye

Üç Mektup

Sadi Günel

Muazzezden annesine :

Anneciğim, seni çıldırasiye, ölesiye ariyorum. Amma, ne yapayım ki uzaktasın. Hem de okadar uzakta ki; kuş olup uçam bile, yarı yolda kanadım kırılarak kalırım,

Küçükken, korkulu rüyalarından uyandığım geceler, nasıl göğsüne siner hıçkırır hıçkırır ağlardiysem, yine öyle yapmak istiyorum. Kollarınla beni sarar, sıcak sesinle: « ağlama artık Muazzez, bak ben yanıdayım » derdin. Ozaman kucağında uyur, perilerin uçtuğu bir âleme gözlerimi açardım.

Ya şimdi ne yapayım anneciğim?..

Kâbüslarla dolu bir hakikat içinde yaşıyorum. Ve sığınabileceğim bir kucak yok. Çocukluğumdaki korkunç rüyaların, çeşit çeşit yılanları, ateş dilli ifritleri dipsiz uçurumları vardı. Bu müdhiş hakikatin de, yılan gibi kadınları, ifrit gibi erkekleri, baş döndürücü girdapları var. O zaman bir şocuktum. Anneme sığınıyordum. Şimdi bir anneyim, çocuğum beni koruyor. « Ağlama anne, diyor, bak ben yanıdayım » mini mini bir çift kol boynuma dolanıyor ve beni ölümden uzaklaştırıyor.

Hatırlar mısın anne?...beni Macitle ilk yalnız bıraktığınız günün akşamı:

— Çok mes'utsün Muazzez, ona sonsuz bir inancın var, demiştin.

— Macit dünyada güvenilecek en merd ve en temiz erkeğidir, Anne!... dediğim zaman, ne açık bir imanla gülüşmüştük.

İşte, o günün üstünden tam beş yıl geçti... Hayatı o kadar mai gören bir adamın yuva kuramıyacağını avaz avaz haykıran babam bile aldandığını, her gün biraz daha iyi anladı. Nihayet geçen bahar torununu kucaklarken, gösterdiği sevginin bir kısmının da Macide ait olduğunu saklamamıştır.

Beş yıl, bütün etrafımızı şaşırtan bir saadet içinde yaşadık. Balolarda, toplantılarda, gezintilerde üzerimize dikilen çeşit manalı bakışlar, bizi daha büyük bir kuvvetle birbirimize bağladı.

Akşamları, penbe örtülü beşiğin üzerinde birleşen başlarımız, sabahleyin iki minnacık dudagın öpücükleriyle ayrılıyordu. Macit beş yıl, herkesin imrendiği bir baba oldu. Bana da dünyayı, insanları hatta sizi bile unutturdu.

İşte altı ay oluyor. Cennetim yıkıldı. Göz yaşından teselli umuyor. Kızıyla avunmağa çalışıyorum, Canlı bir neşe kaynağı olan Macit, Sfenkse döndü. Artık onu, ne kızının varlığı, ne de benim kadınlığım alâkadar etmiyor

Yalnız, sarı saçlı talebesi Şerminin bulunduğu yerlerde yüzü gülüyor,

Yılan kıvraklığında ve iri lâciverd gözlerinin derinliklerine insanı çeken bir kız. Fena çalmadığı kemanını ilerletmek için ders alıyor. Macide « hocam » diye her sokuluşunda sesinin ateşi beynimi yakıyor. Kocamın o sesle kavrulduğunu ve o ummanı andıran bakışlarda git gide boğulduğunu his ediyor, başak demetini andıran saçlarına bütün varlığını kaptırıldığını görüyorum.

Onu kurtarmak için ne yapayım anneciğim? Dersten menetmeği hem gururuma yediremiyorum, hem de Macit için ağır buluyorum. Yuvasının sevgilisi olan bu adamı daha ne zamana kadar, o kız'a baş başı bırakıp ağa tahammül edebileceğim, bilmiyorum anne. Bana metanet vermesi için Allaha dua et!..

* *

Maciddan Rıfkıya :

Sen beni en iyi anlayan ve güvendiğim birisin. Muvazenemi kaybettiğim şu anda sana çok muhtacım. İçimi bütün çıplaklığıyla gösteriyorum.

Altı ay kadar oluyor, sanırım. Bir Cuma'tesi idi. Mektepten döndüğüm zaman Muazzez, kızımın öptüğü yanığına dudaklarını uzatarak haber verdi:

— Bu akşam yüzbaşılardayız. Bizim gurup bir kişi daha kazandı.

Anadoluda, ailelerin gurup gurup toplantılar yaparak, kış gecelerini Semaver başında veya oyun masasında geçirmeleri biricik eğlenceleridir. Bizim de beş ailelik bir gurubumuz vardı. Üç gün evvel bahsi geçen yolcuyla hatırlayarak unutkan olmadığımı gösterdim;

— İstanbul'dan baldız hanım efendi teşrif edeceklerdi galiba!...

Dudaklarımı iki parmağıyla burkdu.

— Görme Macid! pek şeker şey..

Muzipliğim üzerimde idi. Güldüm ve göz kırptım.

— Desene yüzbaşılarda artık çay fincanlarına baldız hanımın parmağı girecek. Bari misafirlere bon bon yerine birer kere elini öptürse.

yüzümde sevgimi kamçılayın bir tokat şakladı.

— Sende bu dil varken korkarım o el ilkin sana uzanacak. Hem güzel keman da ça.—...

Sözünün arkasını dudaklarım ağzında bıraktı.

Kar toplayan bir soğun gerdiği yüzlerimizi odanın ıncıklığı gevşetti. kadınlı erkekli beş on baş eğilip doğruldu. Tombul ve güler yüzlü ev sahibi bayan, elinde tuttuğu genç bir kızla içeri girdi.

— Kardeşim Şermini tanıyayım.

Önümde durdukları zaman, ismi-me şunu da ekledi:

— Macid beyin kemanına bayılacaksn Şermin!

Sol tarafımda artık kimse kalmadığından, elini avuçlarımla biraz fazla bıraktı.

— Talebeliğe kabul ederlerse sevincim iki katlı olacak.

Viyolonsel iniltisini andıran bu dolgun sese cevap veremedim.

Karım onu yanına oturtdu ve:

— Bahara konser vaad ederseniz ben Macidin gönlünü yaparım, dedi.

Onlar iki eski ahbap gibi tatlı tatlı konuşmağa başladılar. Ben hiç sebe-

bini bilmediğim bir sıkıntı ile için için kendimi yiyordum.

Eve döndüğümüz zaman Muazzezden azar eşittim.

— Kızcağıza şimdiden hocalık taslamağa başladın Macid. Ne idi o soukluğun?...

Günler haftalar geçti. Şerminle Muazzez öyle kaynaştılar ve öyle seviştiler ki ona «Baldızım» desem, kimse yadırgamıyacaktı. İsteddiği zaman yemeğe bizde kalıyor, sevdiğim tatlıları Muazzezle beraber yapıyordu.

Ben onu artık adile çağırıyordum. Oda bana hep «Hocam» diyordu. Okadar ki, gözleri dolu dolu olduğu zamanlara Muazzez rastlarsa, o gittikten sonra:

— Kızcağızı bayağı bir çocuk yerine koydun Macid, diye söylenirdi.

Omuzlarımı silker:

— Ben başka türlü hocalık yapmam, derdim.

Hakikat şu idi ki: onu hırpalamaktan hoşlanıyor, koyu deniz gözlerinin buğulandığını gördükçe içim ferahlanıyordu. İşin asıl tuhafı, bu hırçınlığı gündelik hayatımızda göstermekliğimin de herkes tarafından hoş görülmesi idi.

Bir balo akşamı idi. Eniştesinin ve ablasının ısrarlarına ehemmiyet vermiyerek çok açık giyindi.

— Hemen değiştir robunu Şermin. Kıyamet kopsa seni bu kılıkla götürmem, dedim,

Ağlar gibi gözlerimin içine bakdı ve biran durduktan sonra:

— Peki hocam diye, odasına girdi.

O tuvaletle melek kadar güzel ve can alıcı görünüyordu. Gözlerimden bile kıskanır gibi olduğum için bu ihtar ağzımdan fırlamıştı.

Enişte bey gülüyordu.

— Dinsizin hakından imansız gelir.

Birkaç gün sonra Muazzezle ablası yerli bir düğüne gitmişlerdi. Biz oğün bir Dö çalacaktık. Tonalite nin değiştiği bir pasajda Diyezli bir sesi mütemadiyen yanlış basıyordu. Yayımı parmaklarına indirdim. Keman elinden kucağına kaydı. Koyu deniz gözlerinden, penbeleşen yanaklarına iki damla yaş yuvarlandı.

Biraz ileri gittiğimi anladım. Mendilimi gözlerine uzatarak burnundan tuttum ve sarsdım:

— Haylaz çocuk, hıh! de bakayım.

Bakışları gözlerime dikildi ve beni Cennetin ebediliklerine sürükledi.

Kollarını boynumdan çözerken mırıldanıyordu:

— Beni hırpalamaktan hiç vaz geçme, emi hocam!...

O günden sonra Muazzezın yüzüne bakamaz oldum. ona karşı daima açık görünmeğe o kadar alışkınyımdır ki, yüzüne baksam içimi okuyacak sanıyorum. Kızıma hiç bakamıyorum. Masum hareketlerle, günahımı yüzüme vuracakmış gibi geliyor bana...

Haftalar geçti. Şermin bütün ruhumu sardı ve biz küçüldükçe küçüldük. Muazzezın ızdırabı, artık gizlenemeyecek bir dereceyi buldu. Birbirimizi çok iyi anlıyoruz. Ben ona dönemeyecek kadar düştüm. O bana el uzatamayacak kadar mağrur Ölümü tavsiye edersin değil mi?..

* *

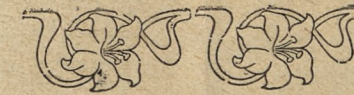
Şerminden Muazzeze:

Melek kadın. Sana yaptığım kötülüğün derecesini çok iyi biliyorum. Bunu yalnız şimdi değil, dudaklarımı kocana uzattığım ilk anda da bu kadar kuvvetle his etmişdim. Fakat onu, bütün canımla, ruhumla, ve kadınlığımla o kadar seviyordum ki ölümümü istese çekinmezdim. Yinede öyleyim ve öyle kalacağım. Son nefesimi

verirken bile, dudaklarımı «Hocam» diye titriyecek.

Senin günden güne eridiğini gördükçe içim sızhyordu. Kaç kere ızdıraplarımı içime gömmeye karar verdim. Fakat onun sesini işitmem her şeyi unutmama kâfi geliyordu. Nihayet tek çarenin kaçmak olacağını düşünebilirdim ve öyle yaptım.

Yapdım amma boğuluyorum Muazzezciğim. Bunun ne demek olduğunu sen de anlarsın değil mi? bir gün içinde karar verip, son yolculuğa çıkar gibi, otomobile bindiğim zaman, sen bile şaşırmıştın. Öpüşürken, temiz, siyah gözlerinde gördüğüm sevinç affedildiğimi bana anlatmıştı. Ne olur, acılarımı kâfi görsende, bana ondan ara sıra bahsetsen...

Kısa Haberler

13/5/939 Günü Evimiz gösterit kolundan 22 kişilik bir kafiye Genel sekreterliğimizin tensibi üzerine Samsun kardaş Halkevile temas etmek üzere Samsuna gittiler.

Kardaş Halkevinin ülkülü çocukları başlarında değerli başkanları olduğu halde heyetimizi vapurda karşıladılar heyet ilk vazifesine Büyük kurtarıcının parkdaki anıtına müşterek bir çelenk koymakla başladılar.

Evvelce kararlaştırılan program mucibince ilk gece (Haydi Suna) adlı piyesi Kâzım paşa tiyatrosunu dolduran kesif bir kalabalık karşısında Halk evi başkanı Macit Tekinalpın muhnik gazlar hakkındaki konfransile başlanarak verdi.

14/5/939 — Tiyatroyu dolduran bine yakın vatandaş kitlesine ikinci temsil o'arak kararlaştırılan (Uzun Mehmet) piyesi gösterildi.

Gece (Kavga sonu) piyesi tiyatroyu hınca hıncı dolduran halkın coşkun tezahürleriyle temsil edildi.

Heyetimize ülkülü kardaş Halkevinin gösterdiği candan alaka ve bu temastan hasıl olan çok güzel intibalarla iki günlük bir misaferetten sonra Sinoba döndü.

19/5/939 — Spor ve Gençlik bayramı münasebetile Halkevimiz bandosunun iştirâk ettiği tören yeniden hazırlattırılan Spor meydanında yapıldı. Evimiz himayesindeki Sporcular gösterit atletizim müsabakaları ile fudbol müsabakaları yaptılar.

Gece gösterit kolumuz tarafından (Uzun Mehmet piyesi) Halkevi salonunda dört yüze yakın davetliye gösterildi.

21/5/939 Cuma günü Gösterit, Sosyal yardım, Köycüler komitelerinden mürekkep 20 kişilik bir kafiye Pazar münasebetile Karasuya gidildi. Dr. bay Esat Erol evvelceden yaptırılan ilân mucibince gelmiş olan hastaları muayene ve gereken ilâç ve reçeteleri verdi köy poliklinliğimize 125 kadar vatandaş muracaat etti. Köycülük şubesi komite heyetinden ziraat memuru Necati Karagülle meyveciliği ehemmiyetli olan bu muhitte köylü vatandaşlara meyve ağaç'arının bakımını hakkında faydalı bir konferans verdi.

Temsil kolumuz açık havada hazırlattırılmış olan sahnede birçok civar köylerden alış veriş için gelen bine yakın köylü vatandaşa (Uzun Mehmet) piyesini temsil etti. Kendi dertleriyle ve kendi işleriyle yakından alâkalandığını gören halk heyetimizi Karasudan ayrılışında canlı tezahürler ve gene buyurunuz sözleriyle geçirdiler.

28/5/929 Pazar günü Aynı heyet Kabalı nahiyesi merkezine gittiler. Bir hafta evvel yaptırılmış olan ilân üzerine nahiye parti örgütümüzü dolduran ikiyüzden fazla vatandaş hastalarının muayenesi için muracaat etti.

Yüzden fazla hasta beş saatlik mütemadi bir çalışma neticesinde muayene edildi iüzum görülenlerine hazır olarak getirilmiş ilâçlardan ve

bir kısmı mühimminede reçeteleri verildi.

Temsil kolu Cümhuriyet meydanında hazırlattırılmış olan açık hava sahnesinde (Uzun Mehmet) piyesini temsil etti havanın yağmurlu olmasına rağmen vatandaşların gösterdiği arzu ve ıstıar üzerine yağmur altında temsile devam edildi. Bu mintikanın tüüncü olması dolayısıyla ziraat memuru Necati Karagülle'nin bütün hakkında köylüye verdiği söylev alâka uyandırdı.

İki köy gezintisinden elde ettiğimiz netice köylü vatandaşla alâkanın çok yerinde olduğu ve bütün köyleri bu noktanın cezb ettiği bilhassa ilâçlarının parasız olarak temini bu alâkayı pek ziyadeleştirdiği noktasında toplanmaktadır.

Halkevimizin köylü vatandaşla alâkası iş harici mevsimlerde çok faydalı olacaktır. Evimiz gezinti programlarını bu suretle düzeltmekte çok hassas davranacaktır.

29/5/939 — Partimiz beşinci büyük Kurultay münasebetile Evimiz büyük günün şerefine mütenasip olarak bayraklarla süslenmiş ve hazırlanmış olan programa göre radyo sabahtan itibaren ev salonumuzda vazifeye hazır bulundurulmuştu. Sabahtan yönkurul

heyetlerimiz Parti örgütlerimizde yazılı Partililer ve Halkevliler salonda yer aldılar. Milli Şef ve partimizin umumî değişmez Başkanı sayın İsmet İnönü'nün açılış nutku heyecanla dinlendive Kurultayın celsesi radyo ile takip olundu.

Akşam düzenlenen program mucibince 21 de İstiklâl marşile başlayan tören evimiz Dil ve edebiyat subesi mümessili bayan Mediba Tekinalpın partimizin bidayeti teşekkülünden son aldığı şekle kadar teşekkülünü belirten konfransını başda sayın Vali ve parti Başkanımızla idare heyeti yönkurul azaları ve salonu dolduran vatandaşlar tarafından takdirle dinlendi.

Bunu müteakiben İlçeyönkurul başkanı Ali Ersoyun Partimiz programını belirten bir konfransı takip etti birinciye itmam eden bu güzel konfranslar hazırun üzerinde çok faydalı tesirler yaparak sona erdi. Öğretmen Dilâver Cannın Kurul'ay münasebetile yazdığı şiiri okudu ve toplantıya yeni bir zevk verdi.

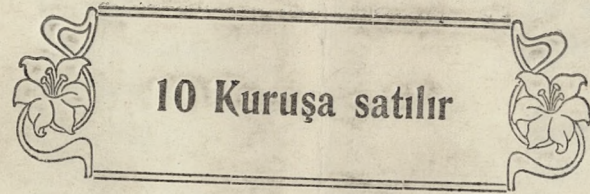
Müteakiben Yersel sazlar heyetimizden mürekkep bir grup mahalli türküleri kaldırılarak dinleyicilerin candan kopan takdirlerini topladılar tören çok sıcak bir hava içinde sona erdi.

Halkevleri Dergileri

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilirmak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ulker	Aylık
Denizli	İnanç	Aylık
Çorum	Çorumlu	İki ayda bir
Diyarbakır	Karacadağ	Aylık
Elâzığ	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk Bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Giresun	Aksu	»
İsparta	Ün	»
İzmir	Fikirler	Onbeş günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
Milâs	Yeni Milâs	»
Muğla	Muğla	»
Niğde	Akpınar	»
Niksar	Ülker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Ortayayla	»
Yozgat	Bozok	On beş günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	Üç ayda bir

10 Kuruş'a satılır

Derginin yazı şartları :

Dergiye gönderilecek yazılar kâğıdın yalnız bir tarafına daktilo ile yazılarak altına el yazısı ile imza ve açık adres konulmalıdır.

Gönderilen her yazının dergiye derci mecburi değildir.

Dergiye derc edilmeyen yazılar geri gönderilmez.

Dergiye ait yazı ve müracaatlar Yazı İşleri Müdürlüğüne yapılmalıdır.

Derginin Yıllığı (100) kuruştur